

**Národní technické muzeum
Archiv Národního technického muzea**

**Vydrova továrna na výrobu poživatin
(1896 - 1938)**

Prozatímní inventární seznam

NAD č. 453
evidenční pomůcka č. 167

Čákrtová Eva
Praha 1955

František Vydra

se narodil r. 1869 z rolnické rodiny. S odborným vzděláním na pražské škole pivovarské převzal r. 1893 statek s pivovarem v Dobrovízi u Prahy. Pro současné špatné vyhlídky v pivovarství založil však místo zděděného pivovaru r. 1895 továrnu, původně na výrobu cikorky. Po neúspěchu zaviněném výrobní chybou počal potom podle vzoru Kathreinovy kávy sladové vyráběti jako první u nás kávu žitnou. R. 1898 přestěhoval závod do Prahy do starého cukrovaru v Libni na Rokosce a výrobu rozšiřoval postupně na obor poživatin a pochutin vůbec. Počátkem byly šumící bonbony, potom různé konzervy polévkové, ovocné šťávy, oplatky, prášky do pečiva, dětská moučka, hořčice aj.

Protože nové výrobky ze začátku prorážely prostřednictvím obchodníků, navázal Vydra v r. 1901 přímý styk s odběrateli, zejména tím, že vydával své vlastní časopisy, např. české Vydrovy besedy, Kupecké listy, německý Kaffetisch, pozd. Familientisch, slovinský Domači Prijatelj, chorvatský Sijelo, pozd. Novosti, srbský Srbské květy, pozd. Novosti aj.

V letech 1909-1912 byla továrna úplně přestavěna a značně rozšířena; se stroji o výkonnosti 100 HP zaměstnávala 250-300 dělníků, za první světové války donutil ji však nedostatek surovin k omezení i dočasnému zastavení výroby.

Za války a v prvních letech po ní zabýval se František Vydra pokusy s karamelisací sladu (bez vzniku hořkých a trpkých látek) k výrobě tmavých piv. Výsledkem jeho úsilí byl sladový preparát, jemuž dal jméno Maltovin a jenž se osvědčil i v praktických zkouškách v několika pivovarech. V přípravách k zařízení výroby ve velkém a k organizaci odbytu Vydra však r. 1921 náhle zemřel, takže teprve po jeho smrti byl Maltovin patentován u nás i v různých cizích státech.

V r. 1928 koupil Vydrovu továrnu poživatin Ústav pro vědecký výzkum uhlí, který ji postupně upravil pro svoje účely.

Materiál, uložený ve sbírkách Studijní a dokumentační skupiny Národního technického musea, skládá se vedle Vydrova pasu, 1 fasciklu všeobecné korespondence s cizinou a několika jednotlivých kusů v podstatě ze tří částí (odpovídajících třem zásilkám postupně odevzdaným), týkajících se 1) přestavby továrny v letech 1909-1912, 2) Vydrova vynálezu maltovinu a 3) reklamy, o jejímž významu byl Vydra obtížnými začátky svého podnikání dobře poučen a již potom věnoval značnou péči. K přestavbě továrny je zde zachován rozpočet a tři svazky účtů, materiál o Maltovinu obsahuje jak záznamy o zkouškách s vařením piva, tak i odborné posudky a jednání o patentování vynálezu; Vydrova reklama pak je tu dokumentována v různých fázích, od rukopisů,

fotografických snímků a orig. kreslířských návrhů na reklamní tisky přes štočky a jejich obtahy až po ukázky Vydrových časopisů, plakátů aj. Soubor doplňují tisky cizí s různými reklamními články a Vydrovými nekrology.

inv. č.	obsah	ks.	datace	
1	Pas Františka Vydry	1	1913	1
2	Obchod s cizinou	60	1911-1931	1
3	Vzory hostíí	1	s. d.	1
4	Diplom Zajednice v Osijeku pro Vydrovu továrnu	1	1904	1
5	Přestavba továrny - rozpočet	1	s. d.	1
6	Přestavba továrny - stavební účty 1 - 310(1svazek)	1	1909-1912	1
7	Přestavba továrny - stavební účty 311 - 596(1svazek)	1	1911-1912	1
8	Přestavba továrny - stavební účty : seznam, index a součet(1svazek)	1	1912	2
9	Maltorin - záznamy o výrobě piva (pokusy)	2	1920-1921	2
10	Maltorin - záznamy o výrobě a dodávkách	1	1921-1928	2
11	Maltorin - Vědecké ústavy pivovarské	25	1921-1930	2
12	Maltorin - Korespondence s odběrateli	62	1921-1925	2
13	Maltorin - patenty : patentní kanceláře a úřady	175	1921-1933	2
14	Maltorin - patenty : patentové listiny	8	1921-1925	2
15	Maltorin - patenty : Patentní věstník	2	1923-1924	2
16	Maltorin - ochranná známka	8	1921-1931	3
17	Maltorin - reklamní rozmnoženiny	22	1924, s.d.	3
18	Maltorin - reklamní tisky	4	/1924/	3
19	Maltorin - tisky : pivovarské časopisy	14	1923-1931	3
20	Maltorin - reklamní tisky Poděbradského Zdroje	7	s. d.	3
21	Reklama - rukopisy reklamních článků	5	1906, s.d.	3
22	Reklama - fotografie	22	1914, s.d.	3
23	Reklama - originální návrhy, kresby	141	1905-1912	3
24	Reklama - různý reklamní materiál /originální návrhy/	9	1907-1928, s.d.	3
25	Reklama - štočky	17	s. d.	4
26	Reklama - obtahy štočků	14	s. d.	4
27	Reklama - tisky fy Vydra : brožury, časopisy	8	1900-1913, s. d.	4
28	Reklama - tisky fy Vydra : kalendáře	9	1909-1913, s. d.	4
29	Reklama - tisky fy Vydra : plakáty, vývěsky	23	s. d.	4
30	Reklama - tisky fy Vydra : dopisní papíry, obálky, nálepky (13 různých druhů, 47 nálepe, které lze odlepit)	60	s. d.	4
31	Tisky cizí - časopisy, výstižky	29	1896-1938	4
32	Vzorky výrobků Vydrovy továrny (protokolárně zrušeno)			
33	Vzpomínková plaketa	1	1914	5
34	Dr. Ed. Ernest, Posudek o předloženém vzorku kávové náhražky...firmou Vydrova továrna poživatin	1	12. X. 1916	5
35	Vydrova továrna poživatin, Praha VIII., pohlednice	2	s. d.	5
36	Sbírka vlastnoručních mých básní z oboru kávy a jiných artiklů. František Vydra.	1	1902	5
37	Diplomy Františka Vydry	4	1904-1912	5
38	Přestavba továrny (dodatek) - tisky, plány.	41	1910-1918	5

453 Vydrova továrna poživatin

Archiválie z let: 1896 – 1938

Ráz činnosti: průmysl potravinářský

Ráz fondu: soubor dokumentů

Množství archiválií: 6 karbic, tj. 33 č. i. (754 ks + 3 sv.)

Získáno od: NTM

Získáno kdy: 19. 12. 1950 č. a. 2043/50 (pův. fond. č. 333), 6. 9. 1955 č. a. 1022/55 a 20. 9. 1955 č. a. 1085/55

Pořádala: Eva Raketová, září 1955

Nově vymezené a revidované evidenční jednotky při GI 2012-2013.

datum provedení GI: 23. 5. 2014

výčet ověřených a nově zjištěných evidenčních jednotek:

-úřední knihy a rukopisy – rukopisy: 3 (1902 - 1928) – inv. č. 24, 36

-kartony: 5 (1896 - 1938)

-mapy, plány ...: kresby: 141 (1905 - 1912) – inv. č. 23

-fotografické archiválie: fotografie na papírové podložce: 21 (1914) – inv. č. 22

-tisky: tisky po roce 1800: 16 (1900 - 1926) – inv. č. 18, 27, 28, 31, 38

-tisky: pohlednice: 3 (1914) – inv. č. 22, 35

-tisky: plakáty: 23 ([1896] - [1938]) – inv. č. 29

-tisky: štočky: 17 ([1896] - [1938]) – inv. č. 25

-jiné: předměty faleristické povahy: 1 (1914) – inv. č. 33

-celkový počet (dílčích) evidenčních jednotek: 230

ověřená metráž archiválií: 0,50 bm